

آموزش سواد رسانه‌ای در فضای سایبر

سرشناسه : کمال، حامد، ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور : آموزش سواد رسانه ای در فضای سایبر / حامد کمال، محمد کمال.

مشخصات نشر : اصفهان: سیمای فلق، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری : ۲۲۳ ص.: مصور (رنگی).

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۵۴-۰۴-۹

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : واژه‌نامه .

موضوع : سواد رسانه‌ای، فضای مجازی، Cyberspace، Media literacy

شناسه افیس : کمال، محمد، ۱۳۶۸ -

رده بندی کنگ : ۱۳۹۵ / ۸۲۸ / ۳۱۹ JC

رده بندی یویی : ۲۰ / ۳۰

شماره کتابشناسی : ۵۵۰ : ۴۵

مشخصات کتاب

نام کتاب : آموزش سواد رسانه ای، فضای سایبر

نویسندگان : حامد کمال - محمد کمال

نوبت و تاریخ چاپ : اول، زمستان ۹۵

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۵۴-۰۴-۹

قیمت : ۲۰۰۰۰۰ ریال

مرکز پخش: مؤسسه قرآنی فلق نور اصفهان

۰۳۱۳۷۸۰۰۸۰۳ / ۰۹۱۳۱۰۳۶۸۵۰ / ۰۹۱۳۱۶۴۹۸۹۳

اصفهان، انتشارات عروج ایمان

۰۳۱۳۳۳۷۰۳۷۳ / ۰۳۱۳۳۳۷۶۴۷۵ / ۰۹۱۳۱۱۳۹۰۵۲

مقدمه	۱۰
رسانه و سواد رسانه ای چیست؟	۱۰
تاریخچه پیدایش سواد رسانه ای	۱۱
ضرورت آشنایی با مهارت های سواد رسانه ای	۱۱
فصل ۱: ضرورت آشنایی با احکام فضای مجازی	۱۳
احکام فضای مجازی	۱۵
الف) فیلم و عکس نامحرم	۱۵
ب) ماهواره	۱۷
نظر مراجع محققان در مورد ماهواره	۱۸
اینترنت (سایر مراجع)	۲۰
چت کردن (سایر مراجع)	۲۰
سایر احکام فضای مجازی	۱۸
فصل ۲: سبک زندگی اسلامی ایرانی در فضای مجازی	۲۴
مقدمه	۲۵
حقوق فرزندان بر والدین	۲۵
حقوق فرزند بر والدین در کلام امیرالمومنین (ع)	۳۱
حقوق والدین بر فرزندان	۳۱
سبک زندگی در فضای مجازی بر اساس فرمایشات رهبری	۳۳
بررسی سوالات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)	۳۵
مصادیق گناه در فضای مجازی	۴۳
فصل ۳: امنیت در فضای مجازی	۴۹

مقدمه ۵۰

امنیت چیست؟ ۵۰

پدافند غیر عامل چیست؟ ۵۱

هفت مولفه امنیتی در فضای مجازی ۵۲

ذکر نمونه‌های دزدی اطلاعات ۵۲

تحلیلی بر جمله معروف مقام معظم رهبری در خصوص فضای مجازی ۵۶

هک چیست؟ هکر کیست؟ ۵۸

انواع هکرها به صورت مختصر ۵۸

هک زدن تارگرم و راه پیشگیری از آن ۵۹

۱۰ نکته برای دادن امنیت گوشی هوشمند ۶۱

جرم رایانه ای چیست؟ ۶۲

اهداف جرایم رایانه ای ۶۲

دروغ پردازان اینترنتی ۶۳

زورگیری سایبری ۶۴

آسیب شناسی و تأمین امنیت در فضای مجازی ایران ۶۵

فیشینگ چیست؟ ۶۶

انواع تکنیک‌هایی که در حقه فیشینگ مورد استفاده قرار می‌گیرد ۶۷

مقابله با فیشینگ ۶۹

توصیه‌هایی از جانب پلیس فتا ۶۹

فصل ۴: جنگ نرم و تهاجمات فرهنگی ۷۶

مقدمه ۷۷

تعریف فرهنگ و تهاجم فرهنگی ۷۷

۷۸	هدف از تهاجمات فرهنگی
۷۹	اولین و آخرین قدم تهاجم فرهنگی
۷۹	نمونه تهاجم فرهنگی
۸۰	جنگ نرم
۸۰	مهم ترین اهداف جنگ نرم
۸۱	مقابله با جنگ نرم
۸۲	جنگ سایبری
۸۲	جنگ فرهنگی
۸۳	نفت چیست؟
۸۵	فصل ۳ آداب حضور در شبکه های اجتماعی
۸۶	مقدمه
۸۶	آداب حضور در شبکه های اجتماعی
۹۲	وقتی حریم خصوصی سانوادار ناایمن می شود
۹۳	برخی از قوانین شبکه های اجتماعی
۹۴	اصول فعالیت در شبکه های اجتماعی
۹۵	کودکان را با خطرات فضای مجازی آشنا کنید
۹۶	چند راهکار مهم برای کنترل کودکان در فضای مجازی
۹۹	۱۰ راه برای ترک اعتیاد به شبکه های اجتماعی
۹۹	به ۸ دلیل با گوشی به رخت خواب نروید!
۱۰۰	یک بیماری خطرناک
۱۰۰	درددلی با خدا در فضای مجازی
۱۰۱	راهکارهای برقراری ارتباط موثر در فضای مجازی

۱۰۲	تحلیل استیکر
۱۰۴	تحلیل آواتار و تصاویر پروفایل
۱۱۳	شخصیت شناسی زنگ‌ها
۱۱۶	فصل ۶: بررسی آسیب‌های فضای مجازی
۱۱۷	مقدمه
۱۱۷	اعتیاد به فضای مجازی
۱۱۸	راحل درمان این اعتیاد
۱۲۰	آسیب‌های اینترنت
۱۲۲	راهکارها
۱۲۴	پیشگیری
۱۲۵	ازدواج با شرایط نامطلوب
۱۲۷	آسیب‌های فضای مجازی
۱۲۷	آسیب‌های جسمی
۱۳۲	آسیب‌های روحی روانی
۱۳۴	آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی
۱۴۲	آسیب‌های دینی و اعتقادی
۱۴۵	آسیب‌های امنیتی
۱۴۵	از خانواده چه خبر؟!؟
۱۵۰	نتیجه گیری
۱۵۱	فصل ۷: تحولات آینده فضای مجازی
۱۵۲	مقدمه
۱۵۲	آینده فضای مجازی

۱۵۹	تحولات آینده فضای مجازی
۱۶۱	آیا ممکن است؟
۱۶۵	فصل ۸ : سایر موضوعات
۱۶۶	مقدمه
۱۶۶	سانسور چیست؟
۱۶۸	فیلترینگ یا پالایش؟
۱۶۸	مفهوم فیلترینگ
۱۶۸	فیلترینگ در کشورهای جهان
۱۷۱	مبنای حقوقی پالایش در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران
۱۷۲	نیاز به پالایش فضای مجازی بر اساس محتوی در جمهوری اسلامی ایران
۱۷۳	تولید محتوا در فضای مجازی
۱۷۳	محتوای بدونید چیست؟
۱۷۴	اشکال محتوای دیجیتال یا دیجیتالی
۱۷۴	انوع محتوای دیجیتال
۱۷۶	انواع نرم افزار تولید محتوا
۱۷۶	ویژگی ها و قوانین حقوقی محتوا در فضای مجازی
۱۷۸	ویژگی های نویسنده زبده در فضای مجازی
۱۷۹	فرمول چه کسی؟ چه چیزی؟ چه مقدار؟ چه زمانی؟ چه جایی؟
۱۸۰	تاثیر محتوا بر روح انسان (غذای روح)
۱۸۲	نگاهی به آمار جامعه و رسانه فقط در یک روز
۱۸۲	تربیت رسانه ای
۱۸۳	نفوذ رسانه ای

۱۸۴	قوه مقننه، مجریه و قضائیه
۱۸۶	شبکه ملی اطلاعات چیست؟
۱۸۷	چند نکته در خصوص شبکه ملی اطلاعات
۱۸۹	بازی‌های رایانه ای
۱۹۰	شعری در مورد فضای مجازی
۱۹۰	از نگاه تصاویر
۲۱۱	عرف آخر
۲۱۲	واژه نامه
۲۲۳	منابع

فضای مجازی یک قدرت نرم فوق‌العاده است در عرصه‌های مختلف از جمله فرهنگ، سیاست، اقتصاد، سبک زندگی، ایمان، اعتقادات دینی و اخلاقیات.

مقام معظم رهبری (مد ظله) ۱۳۹۴/۶/۱۶

ریشه‌ی همه‌ی پوچی‌ها، اضطراب‌ها، یأس‌ها و افسردگی‌ها (که بیماری بزرگ این نسل است) قبول نشدن در کنکور، نداشتن سرگرمی و کامپیوتر و... نیست، بلکه غفلت از معنی بودن نشان در دنیا است که نتیجه‌ی ضعیف شدن ایمان و اعتقادات است. و در این شرایط روحی نیست که این سؤال در روان این گونه افراد ظاهر می‌شود که «چرا خدا ما را خلق کرد؟» ما باید سرور خود را پیدا کنیم. هیچ مقصدی جای او را نمی‌گیرد. سرور وجود ما در فضای مجازی نیست؛ در عصر ارتباطات، ارتباط با مهدی فاطمه (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را به‌خوش برداریم و به ارتباط ظاهری و دنیایی پرداخته‌ایم. پس بیاید برای برقراری ارتباط با سرور دنیا و عزت دست‌هایمان را رو به آسمان بلند کنیم و دکمه send را برای ارسال دعای ظهور بزنیم و حساب دهیم.

رسانه و سواد رسانه‌ای چیست؟

رسانه در لغت از مصدر "رسانیدن" و به معنای وسیله رسانیدن و در اصطلاح علوم ارتباطات اجتماعی مقصود از رسانه وسیله رسانیدن پیام از پیام‌دهنده به پیام‌گیرنده است. رسانه‌ها مهمترین و موثرترین ابزار انتقال اطلاعات و آگاهی‌ها به تحقق فرآیند ارتباطات هستند. به عبارتی هر وسیله‌ای که مطلب یا خبری را به اطلاع مردم برساند، رسانه محسوب می‌شود.

توانایی و قدرت دسترسی، تحلیل، ارزیابی و انتقال اطلاعات و پیام‌های رسانه‌ای که می‌توان در چهارچوب‌های مختلف چاپی و غیر چاپی عرضه نمود را سواد رسانه‌ای می‌گویند. به زبان ساده‌تر سواد رسانه‌ای عبارت است از «سواد و مهارت‌هایی که ما برای مواجهه با رسانه‌ها و ابزارهای رسانه‌ای، نحوه کار با آنها، دانستن محاسن و آسیب‌های آنها و نحوه تعامل با آن‌ها باید یاد بگیریم.» در تعریفی دیگر «سواد رسانه‌ای شامل کنترل سوادهای پیشین مانند خواندن و نوشتن، سواد سمعی و بصری، سواد دیجیتال و مهارت‌های جدید مورد نیاز در شرایط همگرایی رسانه‌ها است.»

تاریخچه پیدایش سواد رسانه‌ای

تاریخچه پیدایش سواد رسانه‌ای، به سال ۱۹۶۵ باز می‌گردد. "مارشال مک لوهان" اولین بار در کتاب خود تحت عنوان "درك رسانه: گسترش ابعاد وجودی انسان"، این واژه را به کار برد و نوشت: «رسانه‌ها در دهم‌دهه جهانی تحقق یابد، لازم است انسان‌ها به سواد جدیدی به نام سواد رسانه‌ای دست یابند...»

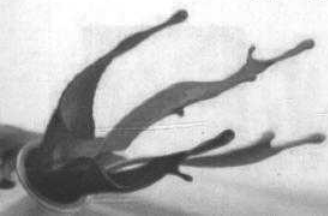
ضرورت آشنایی با مهارت‌های سواد رسانه‌ای

ما باید با رسانه‌ها تعامل کنیم، استفاده سیم‌ناهی قدرت تحمیل فرهنگ غلط را از آن‌ها بگیریم. ضرورت یادگیری این مهارت از آن جهت است که در عصر حاضر، اولین وسیله‌ای که حتی یک نوزاد با آن تعامل می‌کند تلفن‌های همراه، هوشمند یا تبلت‌هاست. در حال حاضر هر انسانی دو شخصیت وجودی دارد:

یک شخصیت حقیقی و یک شخصیت مجازی

به این آمارها دقت کنید:

- در سال ۹۴ در تهران حدود ۳۰۰ هزار طلاق به دلیل مشکلات فضای مجازی اتفاق افتاده است...
- تماشای برنامه‌های خشونت آمیز تلویزیونی به وسیله ۸۷۵ کودک ۸ ساله، می‌تواند پرخاشگری این کودکان را در ۱۹ سالگی پیش‌بینی کند. در این میان، عمده این افراد در ۳۰ سالگی، متهم به انجام یک جنایت مهم شده‌اند...

- بنا بر اعلام فرماندهی انتظامی کل کشور؛ تا به امروز در ایران بالغ بر ۴۵ میلیون کاربر اینترنت داریم که این عدد، حدوداً ۶۰ درصد جمعیت کشور را شامل می‌شود. ..

- بر اساس گزارش یکی از نهادهای امنیتی در زمینه مراجعه کاربران به سایت‌های غیر اخلاقی، در بین ۱۸۲ شهر جهان، «تهران» مقام نخست را به خود اختصاص داده است...

- در هرماه، ۱۲ هزار پرونده طلاق توافقی در کشور تشکیل می‌شود...

- ۸۰ درصد کسانی که درخواست طلاق توافقی داشته‌اند، خانم‌ها هستند...

- ۴۰ درصد زنانی که درخواست طلاق توافقی دارند، یا در دوران عقد به سر

- می‌رسند یا سه سال و کمتر سابقه زندگی مشترک دارند...

- متوسط زندگی‌های زناشویی منجر به طلاق، هفت سال و شش ماه بوده

- است.

با توجه به این آمار در ظاهر ساده ولی قابل تأمل، می‌توان به ضرورت آموزش سواد رسانه‌ای پی برد و در این امر تمامی مردم و مسئولین باید شراکت کنند. فضای مجازی را باید به عنوان حقیقتی مهم و بزرگ در حال آینده ببینیم و خود را برای تغییراتی بزرگ در سبک زندگی‌مان آماده نماییم. کشورهای غربی نیز این حقیقت را جزئی از زندگی واقعی خود دانسته و تمام نهادهای خود از جمله آموزش و پرورش، متناسب با نیازهای آینده خود آماده کرده‌اند و از مقطع دبستان رژیم کار با رسانه را به کودکان آموزش می‌دهند.

